

Dönem : 3

Toplantı : 2 MILLET MECLİSİ S. Sayısı : 177 ye 1 nci ek

Türk Ceza Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bâzı maddelerine fıkralar eklenmesine dair kanun tasarısı ve İstanbul Milletvekili İ. Hakkı Tekinel'in Türk Ceza Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bâzı maddelerine fıkralar ilâvesine dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (1/494, 2/357)

Türk Ceza Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bâzı maddelerine fıkralar eklenmesine dair kanun tasarısı (1/494)

T. C.

Başbakanlık

29 . 6 . 1971

Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 1215/8941

MILLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 25 . 6 . 1971 tarihinde kararlaştırılan «Türk Ceza Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bâzı maddelerine fıkralar eklenmesi hakkında kanun tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Prof. Dr. Nihat Erim
Başbakan

GEREKÇE

1 . 7 . 1926 tarihinde yürürlüğe giren ve yarım yüz yıla yaklaşan tatbikatı sırasında çeşitli sebep ve ihtiyaçlarla yirmi yedi defa değiştirilmiş olan Türk Ceza Kanunu umumi ahenk ve insicamını kaybetmiş ve bu hal ise, uygulamada birtakım aksaklıkların doğmasına yol açmıştır.

Söz konusu mahzurların giderilmesi için Türk Ceza Kanununun tümü üzerinde çalışmalar devam etmekle beraber; son senelerde, memleketimizde, kanunların boşluk ve noksanlıklarından faydalanılmak ve bâzı suçların mevcut müeyyidelerinin yetersizliğinden cesaret alınmak suretiyle bâzı grup ve şahısların birtakım eylemlere teşebbüs ettikleri görülmektedir.

Bunların başlıcaları; fabrika, imalâthane ve atelye gibi işyerlerinin işgali üniversite ve yüksek okullar gibi her nevi eğitim ve öğretim müesseselerinin faaliyetlerine mâni olunması, bâzı kamu görevlilerinin vazifelerini terk veya vazifelerine ait işlerin kısmen veya tamamen yapmamları, şehir içi nakil vasıtalarının seferden alıkonulması, bankaların başlıca olarak soyulması ve adam kaldırılması gibi, ekseriyetle toplu bir halde ve silâh, dinamit, ateşli ceza ve benzerleri kullanılmak suretiyle işlenen fiillerdir.

Yurdumuzda huzur ve sükûnu, güvenlik ve asayiş bozan, geçici de olsa bir kısım âmmeye hizmetlerinin aksamasına sebebiyet veren bu fiillerin önlenmesi ve âcilen ikmalî gereken diğer bâzı noksanlıkların giderilmesi için Türk Ceza Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bâzı maddelerine fıkralar ilâvesi zarurî görülmüştür.

Söz konusu değişiklik ve ilâvelerin gerekçeleri aiddolduğu maddelerde izah edilmiş bulunmaktadır.

Madde gerekçeleri

Madde 1. — Tasarımın birinci maddesiyle Türk Ceza Kanununun 188 nci maddesine fıkralar eklenmektedir.

Birinci fıkrada; gayrimeşru olarak kamu hizmetlerinden faydalanmayı önlemek amacıyla, bu hizmetlerin görülmesine tahsis edilmiş olan bina ve müstemilâtına girilmesine veya orada kalınmasına cebir ve şiddet veya tehdit veya eşya üzerinde zor kullanarak engel olunması keyfiyeti tecrim edilmektedir. Bu fıkradaki suç unsurlarını teşkil eden cebir ve şiddet ile tehdit, bir açıklamayı lüzumlu kılmıyacak kadar vâzih olup mahkeme içtihatlarımızla hudut ve şümulü tâyin edilmiştir. Eşya üzerinde zor kullanmaya, gelince; kasdedilen husus her hangi bir eşyanın tahsis edildiği kullanma şeklini değiştirerek, bilfarz barikatlar kurmak, hizmete tahsis edilmiş binaların kapılarına yığmak suretiyle girişe mâni olmak veya oradan çıkılmasına icbar etmektir. Zor kullanma keyfiyeti maddi bir hâdise olması itibariyle eşya üzerinde zor kullanıp kullanılmadığını mahkeme tesbit ve takdir edecektir.

Bu fiil eğitim ve öğretim müesseselerine veya öğrencilerin toplu halde ikâmet ettikleri yurt veya benzeri yerlere yahut bunların müstemilâtına girmelerini veya oralarda kalmalarını önlemek maksadiyle işlenirse birinci fıkradaki ceza hükmolunacaktır.

Şüphesiz ki bu fiiller gayrimeşru maksatla ve buralardan istifadeyi önlemek gayesiyle cebir ve şiddet veya tehdit gösterilerek yahut eşya üzerinde zor kullanılarak işlenmelidir.

Her nevi ve derecedeki eğitim ve öğretim müesseseleri veya öğrencilerin toplu halde ikâmet ettikleri yurt ve benzeri yerler, ibaresiyle kasdolunan husus ister özel ister âmmeye ait bulunsun, derecesi ve nevi ne olursa olsun eğitim ve öğretim yapılan bilûmum müesseseler ile yurtlar olup bunlar maddenin kapsamına girmektedir.

Madde 2. — Bu tasarımın ikinci maddesiyle Türk Ceza Kanununun 201 nci maddesi değiştirilmektedir.

Söz konusu maddenin birinci fıkrasında sanat ve ticaret serbestisinin men ve tahdidi, ikinci fıkrasında da gerek işçiyi gerek ticaret ve sanatsahiplerini veya işvereni yevmiyeleri azaltıp çoğaltmaya yahut evvelce kabul edilen şartlardan başka şartlar altında mukavele kabulüne icbar etmek maksadiyle işin tatiline veya durmasına sebebiyet verilmesi, tatilin devamına şâmil olunması öngörülmüş bulunmaktadır. Bu fiillerin cebir ve şiddet veya tehdit ile işlenmesi halinde suç teşekkül etmektedir.

Yukardaki maksatların istihsaline mâtüf olmak üzere işyerinin cebir ve şiddet yahut tehdit ile işgalinde, fiilin mahiyetine göre birinci veya ikinci fıkraya hükmünün uygulanması gerekmektedir. İse de, cebir ve şiddet kullanmadan veya tehdidetmeksizin bir işyerinin işgali halinin 201 nci maddenin kapsamına girip girmediği hususu vâzih değildir.

Bu hususu açıklığa kavuşturmak için maddenin 1 ve 2 nci fıkralarındaki maksatların istihsaline mâtüf olmak üzere cebir ve şiddet kullanmaksızın veya tehdidetmeksizin bir işyerinin her hangi bir suretle kısmen veya tamamen işgal edilmesi halinin suç olduğu maddede sarahaten derpiş edilmiş bulunmaktadır.

Böylece, ticaret ve sanat serbestisini tahdit veya men yahut yevmiyeleri azaltıp çoğaltmaya veya evvelce tâyin edilen şartlardan başka şartlar altında mukavele kabulüne işçiyi veya sanat ve meslek sahiplerinin veya işverenin icbar için bir işyerinin cebir ve şiddet kullanarak veya tehdiderek işgal edilmesinde, fiilin mahiyetine göre 1 nci ve 2 nci fıkraya hükmünün; yukardaki mak-

sadın istihsaline mâtuf olmak üzere cebir ve şiddet kullanmaksızın veya tehdidetmeksizin her hangi bir suretle bir işyerinin kısmen veya tamamen işgal edilmesi halinde de maddeye ilâve edilen 3 ncü fıkra hükmünün tatbiki gerekecektir.

Maddede gösterilen fiiller, sîlâhla veya kendini tanınmıyacak bir hale koyarak veya birkaç kişi tarafından birlikte işlenmesi yahut işyerinde ayrıca tahribat meydana getirilmesi keyfiyeti, cezanın artırılması için bir sebep teşkil ettiği kabul edilmiş ve bu hususu sağlamak maksadiyle de maddeye bir fıkra eklenmiştir. Bu fıkrada sayılan ağırlaştırıcı sebeplerden birini teşkil eden tahribattan maksat, icra olunan fiilin meydana getirmesi normal bir zarar olmayıp, bunun dışında ve failin ızzar kasdına makrun olarak

Tadil edilen maddedeki işyeri unsurunun mânası açıktır. İşyerinin ne olduğunu İş Kanunu tâyin ve tesbit etmiştir.

Değiştirilen maddede, hudut ve şümulü ile riayeti gereken diğer kaideleri kanunda belli edilen, grev ve lokavt hakkının dışında kalan fiilî durumların önlenmesi istihdaf edildiğinden 275 sayılı Toplu Sözleşme ve Lokavt Kanununun işçi ve işverene tanıdığı hak ve vecibelerin tahdit veya genişletilmesi bahis konusu değildir.

Bu itibarla 275 sayılı Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Kanununun bütün hükümleri saklıdır.

Madde yeniden düzenlenirken çalışma, hürriyetinin, grev ve lokavt hukuku haricinde tahdit veya men edilmesi keyfiyetinin millî ekonomik ve dolayısıyla kamu düzeninde meydana getireceği olumsuz etkiler göz önünde tutularak müessiriyeti temin için yürürlükteki maddenin cezalarının aşağı haddi artırılmış ve maddeye eklenen fıkraların cezası da yukardaki fıkralar cezasıyla mütenasib olmak üzere tâyin ve tesbit edilmiştir.

Madde 3. — 236 ncı maddenin suç unsurlarında değişiklik yapılmak suretiyle tatbik alanı genişletilmiş ve kolaylaştırılmıştır.

Suç olan husus, Devlet memurlarının, önceden aralarında ittifak etmiş olsun veya olmasınlar, usul ve nizamı aykırı olarak birlikte memuriyetlerine ait vazifeleri, geçici de olsa kısmen veya tamamen yapmamaları veya yavaşlatmaları keyfiyettir. Buna göre suçun teşekkül etmesi için önceden ittifak ettiklerinin, yani anlaşmalarının sübuta ermesine lüzum ve zaruret yoktur. Birlikte hareket edilmiş olması suçun teşekkülü için kâfidir.

Maddedeki «Birlik» unsuru, müşterek eylemi ifade etmek için kullanılmıştır. Önceden aralarında bir anlaşma olsun veya olmasın toplu olarak hareket edilmiş olmasının anlaşılması suçun teşekkülü için yeterlidir. Bilfarz, bir meslekî teşekkülün bildirisini, radyo veya basın gibi, her hangi bir vasıta ile öğrenen üç veya daha ziyade memurun vazifelerini terk etmeleri, gelmemeleri, gelip de kısmen veya tamamen görevlerini yapmamaları yahut yavaşlatmaları halinde «Birlik» unsuru vücuda gelmiş sayılacaktır.

Birlikte hareket edilmiş olduğunun kabulü için memurların aynı dairede eyleme başlamış olmalarına da lüzum ve zaruret yoktur. Aynı ayrı yerlerde bulunsalar dahi bir merkezin telkin ve tavsiyesine uyarak üç ve daha ziyade memurun maddede sayılan eylemlere tevessül etmiş olmaları suçun teşekkülü için yeterli sayılmaktadır.

Madde 4. — Türk Ceza Kanununun 237 ncı maddesinin dört, beş ve altıncı fıkralarında yasaklanan fiillerin memleketimiz bünyesinde husule getirdiği olumsuz etkiler göz önünde tutularak suçla ceza arasındaki tenazuru sağlamak için, anılan fıkralardaki cezaların aşağı haddeleri artırılmış bulunmaktadır.

Madde 5. — Tasarının beşinci maddesiyle Türk Ceza Kanununun 254 ncü maddesine iki fıkra eklenmiştir.

Yürürlükteki madde resmî merciler azalarından veya Hükümet memurlarından biri hakkında vazifesine mütaallik bir işi yapmaya yahut yapmamaya icbar için şiddet veya tehdit gösteren kimseyi cezalandırmaktadır. Bu itibarla, icbardan ayrı olarak, her hangi bir saikle görev yapılan yerlerin mücerret işgali ile maddede gösterilen vazifelerinin dolaylı olarak görevlerini yapmalarına imkân verilmemesi halî maddenin kapsamı dışında kalmıştır.

Maddeye ilâve edilen ilk fıkra ile, vazife görülen yerin mücerret işgali ve bu suretle vazifesini görme imkânının selbedilmesi hali müstakil bir suç olarak öngörülmüş bulunmaktadır. Aynı fıkroda işgal suçunun ağırlaştırıcı sebepleri de sayılmıştır.

Maddeye ilâve edilen ikinci fıkra ile de 201 nci maddede belirtildiği gibi bu madde de, ayrıca bir tahribat meydana getirilmişse, tâyin olunan cezanın tahribatın derecesine göre üçte birden yarıya kadar artırılması derpiş edilmiş bulunmaktadır.

Madde 6. — Kanun ve nizamlara aykırı olarak mektup ve dersane açanlar yahut ruhsatsız öğretmenlik edenlerle bütunları istihdam eyleyenlere mevzu ceza yetersiz görüldüğünden 261 nci maddenin cezası artırılmış bulunmaktadır.

Madde 7. — Gerek suç unsurları ve gerek ceza bakımından Türk Ceza Kanununun 264 nci maddesinde yapılan değişiklik 30 . 6 . 1970 gün ve 1308 sayılı Kanunla değişik 10 . 7 . 1958 gün ve 6136 sayılı «Ateşli Silâhlar ve Bıçaklar hakkında Kanun» la ahenkli bir hale getirilmesinden ibarettir.

Fihhalkika, memnu olanlar da dâhil olmak üzere bütunum silâhlarla mermilerin memlekete, sokulması, imali, satılması, satın alınması, taşınması ve bulundurulması fiilleri anılan 6136 sayılı Kanunun kapsamına dâhil bulunmaktadır. Bu itibarla 264 nci maddenin birinci fıkrasındaki «veya memnu silâh ve bunlara mahsus fişek» ibaresi metinden çıkarılmış ve ayrıca aynı maddenin üç ve dördüncü fıkraları kaldırılmıştır.

Maddenin cezası ise, 6136 sayılı Ateşli Silâhlar ve Bıçaklar hakkındaki Kanun cezalarının, 1308 sayılı Kanunla artırılmış olduğu keyfiyeti nazarı itibara alınarak, yeniden tanzim edilmiş ve bu suretle 264 nci maddenin cezaları ile anılan kanunun cezaları arasında ahenk ve muvazene tesis edilmiş bulunmaktadır.

Yine maddeye, 1308 sayılı Kanunla değişik 6136 sayılı Kanuna mütemyiz olarak, söz konusu fiillerin toplu işlenmesi hali ve bu fiilleri ifa etmek maksadıyla teşekkül vücutta getirenlerle teşekkülü idare edenler ve teşekküle mensub olanlar tarafından mezkur fiillerin işlenmesi halini tecriin eden fıkralar eklenmiş ve böylece memleket için açık tehlike teşkil eden ve diğer vahim suçların işlenmesine doğrudan doğruya etkili olan fiillerin önlenmesi maksadını güdülmüştür.

Ayrıca; meskûn bir mahalde veya civarında yahut umumun gelip geçeceği bir yerde birinci fıkroda gösterilen dinamit, bomba veya buna benzer yıkıcı veya öldürücü alet veya barut veya ateşli ceza gibi maddeleri ateşleyenler veya patlatanlar veya bırakanların, fiilleri başkaca daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, bir seneden aşağı olmamak üzere hapis cezası ile cezalandırılmaları, maddenin son fıkrası ile sağlanmıştır.

Madde 8. — 266 nci maddede yapılan değişiklik ilâi hususa imhisar etmektedir.

Önce, maddedeki cezalar kanunun hakaret ile ilgili diğer maddelerindeki cezalar ile muvazene bir hale konulmuştur. Fihhalkika Türk Ceza Kanununun 482 nci maddesinin 6136 sayılı Kanunla değiştirilmesi neticesinde adı geçen maddedeki cezalar ağırlaştırıldığı halde 266 nci maddeye konu teşkil eden aynı maksadta ve fakat derece itibariyle daha ağır bulunan suçun cezası aynı nisbette artırılmamıştır. Bunun sonucunda da her iki madde arasındaki tenazur bozulmuştur. Şöyle ki; yürürlükte olan maddeye göre, adiyen işlenmiş olan aleni hakaret suçunun müeyyidesinin aşağı haddi bir ay hapis ve iki yüz elli lira ağır para cezası olduğu halde, aynı fiilin resmî sifata haiz olan bir memurun huzurunda ve ifa ettiği vazifeden dolayı işlenmesi halinde suçlu bir ay hapis ve yüz elli lira ağır para cezasıyla cezalandırılmaktadır. Kanunun 267 nci maddesine göre de sayet hakaret fiili vazifesini ifasından dolayı olmayıp da vazife sırasında vâkı olursa yukarıda gösterilen ceza üçte birden yarıya kadar indirilmektedir. Bu sebeple 266 nci maddenin cezaları yeni baştan tanzim edilmiş bulunmaktadır.

Maddeye yapılan diğer değişiklik ise; sıfat veya hizmetlerinden dolayı umumna neşir, teşhir olunmuş yazı, resim veya sair neşir vasıtaları ile veya griyaplarında alenen şeref şöhretlerine yahut haysiyetlerine tecavüz ve hakaret edilen memurların korunmalarını temin için maddenin sonuna fıkralar ilâvesinden ibarettir.

Bu hükümlerle yeni bir suç âhdas edilmemektedir. Söz konusu fiiller yürürlükte olan kanuna göre de sevme veya hakaret suçunu teşkil etmektedir. Maddeye ilâve edilen fıkralarla, anılan suçların esasen var olan cezaları, fiilin vasıf mahiyetine uygun olarak, bir miktarda artırılmakta ve bunların takibi şahsi dâva ikamesine bağlı olmaktan çıkarılıp re'sen takibi gereken bir suç haline getirilmektedir. Bu suçlarda zarar gören menfaat, sövme veya hakarete muhatabolan şahsın kendisinden ziyade Devlet idaresidir. Çünkü bu şahsı, sıfat veya hizmetlerinden dolayı mâruz kaldığı hakaret ve taarruzu gördüğü âmmeye hizmetinden ayırmaya imkân yoktur. Bu itibarla; bu suçlara Türk Ceza Kanununun «şahıslara karşı cürümler» babında değil, «Devlet idaresi aleyhinde cürümler» babında yer verilmesi uygun görülmüştür.

Sıfat veya hizmetlerinden dolayı vâkı sövme veya hakaret fiilinin gıyaben işlenmesi halinde, bu maddeye göre cezalandırılması için Kanunun 153 nci maddesinde yazılı olduğu gibi alenen işlenmesi yani umumi veya umuma açık bir mahalde ve birden ziyade kişiseller huzurunda yahut toplantının mahal veya içtimaa istinak edenlerin adedi veya toplantının mevzuu ve gayesi itibarıyla hususi mahiyeti hâiz olmıyan bir içtimada işlenmiş olması şarttır.

İlâve edilen fıkralardaki «fiilin mahiyetine göre, yukarı fıkra ve bendlerde yazılı ceza» ibaresinin mânası açıktır. Şayet fiil âdi hakaret şeklinde tavsif edilirse, memurun mevki ve derecesine göre birinci fıkranın bendlerinde yazılı cezalar neşir yolu ile hakarete bir miktarda artırılarak; gıyabi hakarete ise, fıkrasında gösterilen miktarda indirilerek hükmedilecektir.

Şayet fiil madde mahsusası tâyin ve isnadiyle vâkı olursa, yine, mağdurun memuriyet mevki ve derecesine göre ikinci fıkrada yazılı cezalardan biri hakaretin neşir ile işlenmesinde yarı nisbetinde artırılarak; gıyabi hakarete ise, fıkrasında gösterilen nisbette indirilerek hükmedilecektir.

Madde 9. — Yukarda, tasarrufların sekizinci maddesi hakkında şerd edilen muçip sebeplere müsteniden düzenlenen iki fıkra 268 nci maddeye ilâve edilmiştir.

Madde 10. — Suç işliyenlerin zabıtaca yapılan araştırmaya ve takiplere rağmen kolay elde edilmemelerinde, bunlara yataklık edenlerin rolleri büyük olmakta ve bu durumda suçun işlenmesini teşvik edici tesirler icra etmek suretiyle memleket emniyet ve asayiş bakımından zararlı bir durum yaratmaktadır.

Bu sebeple suçlulara yataklık edenlere verilecek cezaların artırılması uygun görülmüş ve Türk Ceza Kanununun 296 nci maddesi tasarıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir.

Ayrıca her hangi bir suçtan sanık veya hükümlü olup da hakkında yakalama veya tevkif müzakeresi çıkarılmış olan bir kimsenin saklı bulunduğu yeri bildiği halde yetkili mercilere derhal haber verilmemesi halini müeyyideye bağlayan hüküm, madde metnine ithal edilmiştir.

Madde 11. — Tasarrufların bu maddesiyle, 647 sayılı «Cezaların infazı hakkında Kanun» un geçici 2 nci maddesiyle zımnen kaldırılmış olan Türk Ceza Kanununun 304 nci maddesi yerine, toplu bir hareket niteliğinde bulunan, ceza evlerindeki ayaklanmaları müessir bir şekilde ve fiilin mahiyetine uygun olarak tecrim için yeni bir madde şerk edilmiştir.

Madde ayaklanma fiilinin hususiyetleri nazarı itibarıyla alınarak bendlere ayrılmış bulunmaktadır.

Birinci bendde üç ve daha ziyade mahkûm veya mevkufun veya her iki grupun müştereken ceza evi idaresine karşı ayaklanmalarının müeyyidesi derpiş edilmiş bulunmaktadır. Aynı bendin ikinci fıkrasında ise bu maddedeki ayaklanma unsurundan ne kastedildiği ifade edilmiştir.

Üçüncü ve dördüncü fıkralarda ise şiddet sebepleri gösterilmektedir. Dördüncü fıkradaki tahribat unsuru, yalnız ceza evi ve müstemilâtında yapılmış olan zararları değil; buralarda mevcut eşyalar üzerinde vâkı zararları da kapsamaktadır.

Üçüncü bend hükmünde ise ayaklananların meşruten tahliye hükmünden istifade etmeleri bâzi kayıtları şartların tahakkukuna tabi kılınmıştır. Bu bend hükmüne göre meşruten tahliye hükmünden istifade edecek olan mahkûmlardan muvakkat hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkûm edilmiş olanlar bütün cezalarının beşte dördünü, hangi fiilden doğmuş olursa olsun müebbet ağır hapse mahkûm edilmiş olanlar, cezalarının otuz senesini iyi halle geçirmediğiçe meşruten tahliyeden istifade edemeyeceklerdir.

Madde 12. — 3038 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılmış bulunan Türk Ceza Kanununun 384 ncü maddesi yerine kara ve deniz nakil vasıtaları ile uçaklar üzerinde işlenen bâzı suçları cezalandırmak için yeni bir madde konulmuştur.

Bir maksadın istihsaline vasıta ve baskı olmak üzere bâzı grupların toplu olarak veya münferiden umuma tahsis edilmiş kara nakil araçlarının hareketine mâni oldukları veya hareket halinde olanlarını durdurdukları müşahede edilmiştir. Genel güvenliği ve asayiş bozucu bu hareketlerin önlenmesini temin maksadiyle maddenin birinci bendi sevk edilmiştir.

Aynı mahiyetteki hareket deniz nakil vasıtaları üzerinde işlendiği takdirde maddenin ikinci bendi uygulanacaktır.

Millî ve milletlerarası hava ulaştırmasının aracı olan uçakların günümüzde ulaştığı nitelikler nazarı itibara alınacak olursa bunlarla işlenen suçların ayrı bir kategoride öngörülmesi gerekmektedir. Gayet hassas ve o oranda kolaylıkla etkilenebilir bir hale gelen uçaklar, son zamanlarda bir suç aracı olmuşlardır. Çeşitli amaçlarla, uçaklar her yıl artan bir sayıda kaçırılmaya başlanmıştır. Uçak kaçırılmaları, bugünkü hali ile hava ulaştırmasından yararlananların güvenliklerini tehlikeye sokmaktadır. Günümüzde gerek millî, gerek milletlerarası hava yollarından istifade etmek isteyen kimseler, kendilerinin hiçbir şekilde karışmadıkları ve bilmedikleri amaçlarla işlenen suçlar sonunda gidecekleri yerlere varamamakta veya hiç tahmin etmedikleri büyük tehlikeler ile karşılaşmaktadırlar.

Hava ulaştırmasının güvenliğini bozan, bu ulaştırmadan yararlananları zarar ve tehlikeye sokan ve nihayet devletlerarasındaki ilişkileri dahi etkilemek istidadını gösteren uçak kaçırma olaylarının önlenmesi için mevzuatımızdaki boşluğun doldurulması uygun görülmüş ve bu sebeple söz konusu maddenin üçüncü, dördüncü ve beşinci bendleri sevk edilmiştir.

Bu suretle uçak kaçırma veya gitmekte olduğu yerden başka bir yere uçağın sevk ettirilmesi veya suçlu tarafından bizzat sevk edilmesi fiilleri ile yerde bulunan bir uçağın tahrip veya imhası yahut hareketine mâni olacak derecede bozulması veya zarar verilmesi müstakil bir suç haline getirilmiştir.

Bu fiillerin mahiyeti, işleniş şekilleri ve sebebiyet verdiği büyük tehlike göz önünde tutularak teşebbüs hali ile fiilin tamamlanması hali arasında bir fark gözetilmemiştir. Fiil; ister nakis, ister tam teşebbüs halinde kalsın uçak kaçırma suçunun faili hakkında maddede yazılı ceza hükmedilecektir.

Cezalar fiillerin ağırlığı ile mütenasibolarak tertibedilmiştir.

Madde 13. — Tahrip fiilinin ve muhaberat ve neşriyatın inkıtaa uğratılmasının yalnız telgraf ve telefona hasrı doğru görülmiyerek telsiz makinalarına ve alât ve edevatına vâkı zarar ile telsiz muhaberat ve neşriyatın inkıtaa uğratmak fiilleri dahi tecrim edilmiş ve cezanın aşağı haddi artırılmıştır.

Madde 14. — Enerji nakil hatlarının ve bilhassa haberleşme tesislerinin irtibatını sağlayan tel, kablo veya benzeri iletkenlerin muhtelif güzergâhlarda parçalar halinde kesilmek suretiyle çalınma olayları son zamanlarda artmış ve bu hususta sarf edilen bütün gayretlere rağmen bu olayların önlenmesi mümkün olamamaktadır.

Hayatî önemi taşımakta olan askerî veya sivil haberleşme tesislerinin irtibatını veya enerji naklini sağlayan tel, kablo veya benzeri iletkenlerin çalışmaları, âdi hırsızlıktan farklı olarak mütalâa edilmesi uygun görülmüş ve bu sebeple 492 ncü maddede gereken değişiklik yapılmıştır.

Madde 15. — Son zamanlarda Türk Ceza Kanununun mal «alcyhine cürümler» i muhtevi onuncu babın «yağma ve yol kesme ve adam kaldırma» başlığını taşıyan ikinci faslı içinde yer alan «yağma» (M. 495, «senetin yağması» (M. 496), «korkutarak faydalanma» (M. 498), «adam kaldırmak» (M. 499) ve «muhabere nakletmek» (M. 500) suçlarını işleyenlerin artmış olması ve bunların âmme efkârında meydana getirdiği büyük endişe, toplumun temelini teşkil eden emniyet fikrinin sarsılması ve kamu düzeninin ağır bir şekilde ihlâli göz önünde tutularak bu suçlara ait kifayetsiz bulunan cezaların artırılması uygun görülmüştür.

Madde 16. — 495 nei madde hakkında serd edilen gerekçeye müsteniden 496 neı maddenin cezası artırılmıştır.

Madde 17. — 495 nei madde hakkında serd edilen gerekçeye müsteniden 497 nei maddenin cezası artırılmıştır.

Madde 18. — 495 nei madde hakkında serd edilen gerekçeye müsteniden 498 nei maddenin cezası artırılmıştır.

Madde 19. — Tasarının 19 neu maddesiyle, 499 neu madde iki fıkra haline getirilmektedir. Birinci fıkra, 499 neu maddenin halen mer'i bulunan şeklini kapsamakta, ancak yukarda zikredilen mu- cip sebeplerle muhtevi bulunduğu ceza miktarı artırılmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrası, memlekette son gelişen olaylar dikkate alınarak, Türkiye Cumhuriyeti- ni yıkmak ve yurt bütünlüğünü bölmek maksadiyle gizlice teşkilâtlanan bâzı grupların girişmiş oldukları Devletin temel nizamlarına müteveccih ve bir mânada şeref ve haysiyetine yönelmiş bâzı tedhiş olaylarından adam kaldırma cürümlerini müessir bir şekilde önlemek ve halen mer'i olan metnin bâzı boşluklarını doldurmak maksadiyle sevk edilmiş bulunmaktadır.

Öngörülen fıkra ile, birinci fıkrada tesbit edilen adam hapsedmek ve adam kaldırmak fiillerinin siyasi veya sosyal maksatlarla veya resmî makamları bir işi yapmaya veya yapmamaya icbar için işlenmesi hali, fiilin vahametiyle mütenasibolarak müeyyideye bağlanmış bulunmaktadır.

Madde 20. — 495 nei madde hakkında serd edilen gerekçeye müsteniden 500 neı maddenin cezası artırılmıştır.

Madde 21. — Geniş bir uygulama sahası olan 526 neı maddenin müeyyidesi kendisinden bekle- nen müessiriyeti sağlayabilecek nitelikte değildir. Keza, Şapka iktisası hakkındaki 671 sayılı Ka- nunla Türk harflerinin kabul ve tatbikine dair 1353 sayılı Kanunun hükümlerine aykırı hareketle- rin cezasını teşkil eden 526 neı maddenin ikinci fıkrasında vaz'edilmiş olan cezalarda müessir bir tecziyeyi sağlayacak nitelikte görülmemiştir.

Bu itibarla sözü geçen 526 neı madde müeyyidelerinin ağırlaştırılması lüzumlu görülmüştür.

Madde 22. — 537 nei madde de günün ihtiyaç ve şartlarına uygun bir hale getirilmiştir. Bu su- retle, kamu hizmetleri gören daire ve kurumlar ile her nevi ve derecedeki öğretim müesseselerinde ister basılı, ister basılı olmıyan evrak, resim veya el yazısı kâğıt ve levhaların buldukları yerler- den çıkarılması, yırtılması veya okunmıyacak yahut muhtevalarının başka şekilde anlaşılmasına se- bebiyet verilmesi keyfiyeti tecrim edildiği gibi önceden yazılı müsaade alınmaksızın söz konusu yer- lerde ve mâbetlerde yazı, resim, pano, pankart, veya bant asılması veya bunlardan suç konusu teşkil edenlerin asılmasına veya konulmasına müsaade edilmesi veya buraların her hangi bir yerine bilfarz duvar, pencere, taban gibi kısımların boyanması, resim yapılması veya yazı yazılması ceza- landırılmaktadır. Bu itibarla söz konusu müessese ve yerlerde disiplin ve nizamın bozulması önlen- mek istenmektedir.

Madde 23. — Yürürlük tarihi gösterilmiştir.

Madde 24. — Yürütecek makam işaret edilmiştir.

Adalet Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No. : 1/494, 2/357

Karar No. : 95

15 . 7 . 1971

Yüksek Başkanlığa

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 25 . 6 . 1971 tarihinde kararlaştırılan «Türk Ceza Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bazı maddelerine fıkralar ilâve edilmesi hakkında kanun tasarısı» ile İstanbul Milletvekili İ. Hakkı Tekinel'in Türk Ceza Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bazı maddelerine fıkralar ilâve edilmesine dair kanun teklifi (2/357), Başkanlığınızca komisyonumuza tevdi edilmiş olup, Adalet Bakanlığı temsilcisi de hazır bulunduğu halde komisyonumuzca tetkik ve müzakere olundu.

Aynı kanunun çeşitli maddelerinin değiştirilmesini öngören mezkûr tasarı ve teklifin birlikte görüşülmesi uygun mütalâa edilmiş ve görüşmelere kanun tasarısının esas alınması kararlaştırılmıştır.

Kanun tasarısının gerekçesinde de ifade edildiği ve hile; son senelerde, memleketimizde, kanunların boşluk ve noksanlıklarından faydalanılmak ve bazı suçların mevcut müeyyidelerin yetersizliğinden cesaret alınmak suretiyle bazı grup ve şahısların birtakım eylemlere teşebbüs ettikleri görülmektedir. Belli bir amacın sağlanmasını teminen yapılmakta olan bu hareketlerin başlıcaları; fabrika, imalâthane ve atelye gibi işyerlerinin işgali, üniversite ve yüksek okullar gibi her nevi eğitim ve öğretim müesseselerinin faaliyetlerine mâni olunması, bazı kamu görevlilerinin vazifelerini terk veya vazifelerine ait işleri kısmen veya tamamen yapmamaları, şehir içi nakil vasıtalarının seferden alıkonulması, bankaların basılarak soyulması ve adam kaldırılması gibi, ekseriyetle toplu bir halde ve silâh, dinamit, bomba, ateşli ceza ve benzerleri kullanılmak suretiyle işlenen fiillerdir.

Yurdumuzda huzur ve sükûnu, güvenlik ve âsaiyi bozan, geçici de olsa bir kısım âmme hizmetlerinin aksamasına sebebiyet veren bu fiillerin önlenmesi ve âcilen gereken diğer bazı noksanlıkların giderilmesi için Türk Ceza Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesinin ve bazı maddelerine fıkralar ilâve edilmesinin zaruri olduğu müşahede ve kabul edilmiştir.

Kanun tasarısı ve tekliflerinin komisyonumuzca yapılan müzakeresi sonunda :

1 — Kamu hizmetlerinin görülmesine mahsus binalarla her nevi ve derecedeki eğitim ve öğretim müesseselerine veya öğrencilerin toplu bir halde ikamet ettikleri yurt veya benzeri yerlere veya müştemilâtına girilmesine veya orada kalınmasına cebir ve şiddet göstererek veya tehdid ederek veya eşya üzerinde zor kullanarak engel olunması halini müstakil bir suç olarak tanzim eden tasarının birinci maddesi uygun görülmüştür. Ancak mânanın daha iyi ifade edilebilmesi için tasarı metninde bazı değişiklikler yapılmıştır. Bunlar; «her kim», «cebir ve şiddet veya tehdit göstererek», «yurt ve benzeri yerleri» ibareleri yerine, sırasıyla, «bir kimse cebir ve şiddet göstererek veya tehdid ederek», «yurt veya benzeri yerler» ibarelerinin kullanılmasından ibarettir.

«Yurt veya benzeri yerler» ibaresindeki, «yurt» kelimesinin ifade ettiği mâna açıktır. «Benzeri yerlere» kelimesine gelince; bu tâbirle kastedilen husus, hangi isim altında anılırsa anılsın, bir statüye tabi öğrencilerin toplu halde ikametlerine tahsis edilmiş yerlerdir. Her halde dört ve beş öğrencinin birlikte kendi nam ve hesaplarına kiraladıkları yahut içlerinden birinin kendi nam ve hesabına kiralayıp da diğerlerinin kira bedeline ve diğer masraflara ortaklaşa katıldıkları apartman katları veya müstakil bir ev bu maddenin şümulüne giren «benzeri yerler» den sayılacaktır.

2 — İş ve çalışma hürriyeti aleyhindeki cürümlere dair 201 nci maddenin ikinci fıkrasındaki «ticaret ve sanat sahiplerini», «unsuru», «ticaret veya sanat sahiplerini» şeklinde değiştirilmek suretiyle tasarının ikinci maddesi kabul edilmiştir.

Tasarı gerekçesinde de ifade edildiği üzere, yeniden düzenlenen 201 nci maddede, hudut ve şürrülü ile riayeti gereken kaideleri özel kanununda belli edilen, grev ve lokavt hakkının dışında kalan fiili durumların önlenmesi istihdaf edilmektedir.

275 sayılı Toplu Sözleşme ve Lokavt Kanununun bütün hükümleri saklıdır. Bu kanunun işçi ve işverene tanıdığı hak ve tahmil ettiği vebeler yürürlüktedir.

3 — Dinamit, bomba veya buna benzer yıkıcı veya öldürücü alet veya barut ve sair ateşli cezaların mezkûm bir mahalde veya civarında yahut umumun geçeceği yerlerde ateşlenmesinin veya patlatılmasının yahut bırakılmasının vâhameti göz önünde tutulmuş ve bu sebeple bu fiilleri terim eden altıncı fıkranın cezasının aşağı haddi yükseltilmiştir. Yapılan bu değişikliklerle 264 nci maddeyi yeniden tanzim eden tasarının 7 nci maddesi, 6 nci madde olarak kabul edilmiştir.

4 — Memura hakaret ve taarruzu terim eden 266 nci maddeyi yeniden tanzim eden tasarının 8 nci maddesi, 7 nci madde olarak kabul edilmiştir. Ancak memurun sıfat ve hizmetlerinden dolayı umumâ neşir veya teşhir olunmuş yazı veya resim veya sair neşir vasıtalarıyla hakaret ve taarruzda bulunana uygulanacak olan üçüncü fıkranın cezası, diğer fıkralardaki cezalarla ahenkli bir hale getirilmek için, bir miktar indirilmiştir.

5 — 268 nci maddeye fıkralar eklenmesi hakkındaki tasarının 9 nci maddesi 8 nci madde olarak kabul edilmiştir. Ancak, 266 nci maddenin 3 nci fıkrasında yapılan değişikliğe mütenazır olarak 268 nci maddeye eklenen birinci fıkranın cezası bir miktar indirilmiştir.

6 — 647 sayılı Cezaların İnfazı hakkında Kanunun geçici ikinci maddesiyle Türk Ceza Kanununun ve hususi kanunlarda yazılı sürgün cezaları kaldırılmış olmasına nazaran, sürgün cezasına mahkûm olan kimsenin ikâmete mecbur tutulduğu yerlerden kaçmasını cezalandıran ve bînetice tatbik kabiliyeti bulunmayan 304 nci maddenin değiştirilmek suretiyle mahkûm veya mevkulların yahut her iki grupun müştereken cezaevi idaresine karşı ayaklanmaları keyfiyetinin müstakil bir suç haline getirilmesi esas itibarıyla uygun görülmüştür.

Ancak söz konusu maddenin birinci bendinin ayaklanmayı tarif eden ikinci fıkrasında gösterilmiş olan hareketlerin cezaevi idaresini fiilen imkânsız hale getirmiş olması, suçun teşekkülü için zaruri bulunmasına göre, bu fıkra hükmünün mânasını zayıflatan ve uygulamada birtakım yanlışlıklara sebebiyet vermesi muhtemel görülen «nümün yahut gürültü çıkararak» ibaresi metinden çıkarılmıştır.

Yapılan bu değişikliklerle tasarının 11 nci maddesi 10 nci madde olarak kabul edilmiştir.

7 — 11 . 6 . 1936 tarih ve 3038 sayılı Kanunla kaldırılmış olan 384 nci madde yerine kara ve deniz nakil vasıtaları ile uçaklar üzerinde işlenen bâzı suçları cezalandırmak için yeni bir madde konulması yerinde görülmüştür. Ancak yeniden konulan 384 nci madde nakliye vasıtaları aleyhine işlenen bâzı suçları terim etmekte olmasına göre söz konusu maddenin Türk Ceza Kanununun ikinci kitabının «Âmmenin selâmeti aleyhinde cürümler» hakkındaki 7 nci kitabının, «Nakliye ve muhabere vasıtaları aleyhinde cürümler» le ilgili ikinci faslına konulması uygun görülmüş ve tasarının 12 nci maddesi, 11 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

8. 537 nci maddeyi yeniden düzenliyen tasarının 22 nci maddesi 21 nci madde olarak kabul edilmekle beraber anılan maddenin son fıkrasındaki «verilen zararın sorumluları adli mercilere tesbit edildikten sonra bu zararın tazmini için bir ay içinde gerekli kanuni yollara başvurmıyan» yetkililere ilişkin hüküm tasarıdan çıkarılmıştır. Esasen gerek Ceza Kanununun 37 ve gerek umumî hükümlere göre vâkı zararın sorumluları tazmin ile mükelleftirler. Yetkililer bu hakları kullanmadıkları takdirde hukukî ve cezai sorumlulukları vardır. Bu itibarla maddeye, yeni bir hüküm konulmasına lüzum ve zaruret görülmemiştir.

9. Mevcut cezalar yeter derecede görüldüğünden Türk Ceza Kanununun 273 ncu maddesinin 4,5 ve 6 ncı fıkralarının cezalarını bir miktar artıran tasarının 4 ncü maddesinin reddi ile tasarıdan çıkarılması uygun mütalâa edilmiştir.

10. Kanun tasarısının 3, 5, 6, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23 ve 24 ncü maddelerinin, tasarıdan çıkarılan madde nazarı itibare alınmak, madde numaraları teselsül ettirilmek suretiyle aynen kabulü Komisyonumuzca uygun görülmüştür.

Yukarıda belirtilen değişiklik ve ilâvelerle birlikte tasarının kabul edilmesi Komisyonumuzca ittifakla kararlaştırılmıştır.

Genel Kurulun tasvibine öncelik ve ivedilikle sunulmak üzere işbu raporu Yüksek Başkanlığa saygıyla sunulur.

Adalet Komisyonu Başkanı	Sözcü	Kâtip	
İstanbul	Sivas	Sinop	Antalya
<i>I. H. Tekinel</i>	<i>T. Koraltan</i>	<i>H. Biçer</i>	<i>H. A. Gülcan</i>
Diyarbakır	Erzurum	İçel	Kars
<i>B. Eğilli</i>	<i>S. Erverdi</i>	<i>M. Arıkan</i>	<i>T. Artaç</i>
			İmzada bulunamadı
Kırklareli	Konya	Malatya	Niğde
<i>M. Atagün</i>	<i>O. Okay</i>	<i>M. Kaftan</i>	<i>M. Ocakçıoğlu</i>
			İmzada bulunamadı
	Konya		
	Söz hakkım mahfuzdur		
	<i>K. İmer</i>		

**İstanbul Milletvekili İsmail Hakkı Tekinel'in, Türk Ceza Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bâzı maddelerine fıkralar ilâvesine dair kanun teklifi (2/357)
Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına**

Türk Ceza Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bâzı maddelerine fıkralar ilâvesine dair kanun teklifi ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygılarımla arz ederim.

29 . 5 . 1971

İstanbul Milletvekili
İsmail Hakkı Tekinel

GEREKÇE

Son senelerde, memleketimizde, kanunların boşluklarından faydalanmak suretiyle bâzı grupların toplu olarak birtakım eylemlere teşebbüs ettikleri görülmektedir. Belli bir amacın sağlanmasını teminen yapılmakta olan bu hareketlerin başlıcaları fabrika ve imalâthane gibi işyerlerinin, üniversite ve yüksek okullar gibi resmî yerlerin işgali suretiyle fiilî durumlar yaratılması ve umuma tahsis edilmiş olan taşıt araçlarının hareketten alıkonulması ve hareket halinde bulunanların durdurulması şeklinde tezahür etmektedir.

Bu mahiyetteki toplu hareketler arasına ceza evlerinde meydana gelen ayaklanmalar da dâhil edilebilir.

Yurdumuzda huzur ve sükûnu ve hattâ güvenlik ve asayiş bozma istidadını gösteren bu fiillerin, vahim neticeler tevlihedebileceği göz önünde tutularak, önlenmesi ve uygulamaya açıklık verilmesi maksadıyla Türk Ceza Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bâzı maddelerine fıkralar ilâvesi zarurî görülmüştür.

1. Bu kanun teklifinin birinci maddesiyle Türk Ceza Kanununun 201 nci maddesi değiştirilmektedir.

Söz konusu maddenin 1 nci fıkrasında sanat ve ticaret serbestisinin men ve tahdidi, 2 nci fıkrasında da gerek işçiyi gerek ticaret ve sanat sahiplerini veya işvereni yevmiyeleri azaltıp çoğaltmaya yahut evvelce kabul edilen şartlardan başka şartlar altında mukavele kabulüne icbar etmek maksadıyla işin tatiline veya durmasına sebebiyet verilmesi, tatilin devamına âmir olunması öngörülmüş bulunmaktadır. Bu fiillerin cebir ve şiddet veya tehdit ile işlenmesi halinde suç teşekkül etmektedir.

Yukarıdaki maksatların istihsaline mâtuf olmak üzere işyerinin cebir ve şiddet yahut tehdit ile işgalinde, fiilin mahiyetine göre birinci veya ikinci fıkra hükmünün uygulanması gerekmektedir ise de, cebir ve şiddet kullanmadan veya tehdidetmeksizin bir işyerinin işgali halinin 201 nci maddenin kapsamına girip girmediği hususu vâzih değildir.

Bu hususu açıklığa kavuşturmak için maddenin 1 ve 2 nci fıkralarındaki maksatların istihsaline mâtuf olmak üzere cebir ve şiddet kullanmaksızın veya tehdidetmeksizin bir işyerinin her hangi bir suretle kısmen veya tamamen işgal edilmesi halinin suç olduğu teklifte sarahaten derpiş edilmiş bulunmaktadır.

Böylece, ticaret ve sanat serbestisini tahdid veya men yahut yevmiyeleri azaltıp çoğaltmaya veya evvelce tâyin edilen şartlardan başka şartlar altında mukavele kabulüne işçiyi veya sanat ve meslek sahiplerinin veya işverenin icbar için bir işyerinin cebir ve şiddet kullanarak veya tehdid ederek işgal edilmesinde, fiilin mahiyetine göre 1 nci ve 2 nci fıkra hükmünün; yukarıdaki maksadın istihsaline mâtuf olmak üzere cebir ve şiddet kullanmaksızın veya tehdidetmeksizin her hangi bir suretle bir işyerinin kısmen veya tamamen işgal edilmesi halinde de maddeye ilâve edilen 3 ncü fıkra hükmünün tatbiki gerekecektir.

Maddede gösterilen hallerde, ayrıca bir tahribat meydana getirilmişse, bu keyfiyetin cezanın artırılması için bir sebep teşkil ettiği kabul edilmiş ve bu hususu sağlamak maksadıyla de maddeye diğer bir fıkra eklenmiştir.

Bu fıkradaki tahribattan maksat; icra olunan fiilin meydana getirmesi normal bir zarar olmayıp, bunun dışında ve failin izrar kâdına makrun olarak meydana getirdiği tahribattır. Bu husus fıkrada «ayrıca bir tahribat meydana getirilmişse...» ibaresiyle ifade edilmiştir.

Teklif edilen fıkralardaki işyeri unsurunun mânası açıktır. İşyerinin ne olduğunu İş Kanunu tâyin ve tesbit etmiştir.

Teklif edilen maddede, hudut ve şümulü ile riayeti gereken diğer kaideleri kanunda belli edilen, grev ve lokavt hakkının dışında kalan fiilî durumların önlenmesi istihdaf edildiğinden 275 sayılı Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Kanununun işçi ve işverene tanıdığı hak ve vecibelerin tahdit veya genişletilmesi bahis konusu değildir.

Bu itibarla, 275 sayılı Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Kanununun bütün hükümleri saklıdır.

Madde yeniden düzenlenirken çalışma hürriyetinin, Grev ve Lokavt Hukuku haricinde tahdit veya men edilmesi keyfiyetinin Millî Ekonomi ve dolayısıyla kamu düzeninde meydana geleceği olumsuz etkiler göz önünde tutularak, müessiriyeti temin için, yürürlükteki maddenin cezalarının aşağı haddi artırılmış ve maddeye eklenen fıkraların cezası da yukarıdaki fıkralar cezarıyla mütenasib olmak üzere tâyin ve tesbit edilmiştir.

2. Teklifin 2 nci maddesiyle Türk Ceza Kanununun 254 ncü maddesine 2 fıkra eklenmektedir.

Yürürlükteki madde Resmî Merciler âzalarından veya Hükümet memurlarından biri hakkında vazifesine müteallik bir işi yapmaya yahut yapmamaya icbar için şiddet veya tehdit gösteren kimseyi cezalandırmaktadır.

Bu itibarla, icbardan ayrı olarak, her hangi bir saikle görev yapılan yerlerin mücerret işgaliyle maddede gösterilen vazifelerinin dolaylı olarak görevlerini yapmalarına imkân verilmemesi hali maddenin kapsamı dışında kalmaktadır.

Maddeye ilâve edilen ilk fıkra ile, vazife görülen yerin mücerret ıggali ve bu suretle memurun vazifesini görme imkânının selbedilmesi hali mustakil bir suç olarak öngörülmüş bulunmaktadır.

Maddeye ilâve edilen 2 nci fıkra ile de, 201 nci maddede belirtildiği gibi bu maddede yazılı hallerde ayrıca bir tahribat meydana getirilmişse tâyin olunan cezanın tahribata derecesine göre üçte birden yarıya kadar artırılması derpiş edilmiş bulunmaktadır.

3. Teklifin üçüncü maddesiyle, 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun muvakkat 2 nci maddesinin zımnen kaldırmış bulunduğu Türk Ceza Kanununun 304 ncü maddesi yerine, toplu bir hareket niteliğinde bulunan, cezaevlerindeki ayaklanmaları müessir bir şekilde tecrim için yeni bir madde sevk edilmiş bulunmaktadır. Madde ayaklanma fiilinin hususiyetleri nazarı itibara alınarak bendlere ayrılmış bulunmaktadır.

Birinci bendde üç ve daha ziyade mahkûm veya mevkufun veya her iki grubun müstereken cezaevi idaresine karşı ayaklanmalarının müeyyidesi derpiş edilmiş bulunmaktadır. Aynı bendin 2 nci fıkrasında ise bu maddedeki ayaklanma unsurundan ne kastedildiği ifade edilmiş bulunmaktadır.

3 ncü ve 4 ncü fıkralarda ise şiddet sebepleri gösterilmiş bulunmaktadır. 4 ncü fıkradaki tahribat unsuru yalnız cezaevi ve müstemilâtından yapılmış olan zararları değil buralarda mevcudolan eşyalar üzerinde vâkı zararları da kapsamaktadır. Üçüncü bend hükmünde ise ayaklanmaların meşruten tahliye hükmünden istifade etmeleri bâzı kayıtlayıcı şartların tahakkukuna tabi kılınmıştır.

Bu bend hükmüne göre meşruten tahliye hükmünden istifade edecek olan mahkûmlardan muvakkat hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkûm edilmiş olanlar bütün cezalarının beşte dördünü, hangi fiilden doğmuş olursa olsun müebbet ağır hapse mahkûm edilmiş olanlar cezalarının 30 senesini iyi halle geçirmedikçe meşruten tahliyeden istifade edemeyeceklerdir.

4. Bir maksadın istihsaline vasıta ve baskı olmak üzere bâzı gruplar tarafından toplu olarak veya münferiden umuma tahsis edilmiş olan taşıt araçlarının hareketine mâni oldukları veya hareket halinde olanlarını durdurdıkları müşahade edilmiştir. Genel güvenliği ve asayiş bozucu bu hareketlerin önlenmesini temin maksadiyle teklifin dördüncü maddesi sevk edilmiş bulunmaktadır.

Bu suretle 3038 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılmış bulunan 384 ncü madde yerine yeni bir madde konulmuştur.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ İ. HAKKI NÖKİNEL'İN TEKLİFİ

Türk Ceza Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bâzı maddelerine fıkralar ilâvesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — Türk Ceza Kanununun 201 nci maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir:

«Madde 201. — Her kim cebir ve şiddet yahut tehdit ile sanat veya ticaret serbestisini her ne suretle olursa olsun tehdit veya men ederse altı aydan iki seneye kadar hapis cezasına mahkûm olur.

Her kim cebir ve şiddet veya tehdit ile gerek işçiyi ve gerek ticaret ve sanat sahiplerini veya işverenleri yevmiyeleri azaltıp çoğaltmaya yahut evvelce kabul edilen şartlardan başka şartlar altında mukaveleler kabulüne icbar etmek maksadiyle bir işin tatiline veya nihayet bulmasına sebebiyet verir veya tatilin devamına âmil olursa bir seneden beş seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Her kim yukarı fıkralardaki maksatların istihsaline mâtufl olmak üzere, cebir ve şiddet veya tehdit olmaksızın, işyerini her ne suretle olursa olsun kısmen veya tamamen işgal ederse üç aydan bir seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Yukarıdaki fıkralarda yazılı hallerde ayrıca bir tahribat meydana getirilmişse tâyin olunan ceza, tahribatın derecesine göre, üçte birden yarıya kadar artırılır.»

MADDE 2. — Türk Ceza Kanununun 254 nci maddesine aşağıda yazılı olduğu şekilde iki fıkraya eklenmiştir:

«Her kim birinci fıkrada yazılı olan şahıslardan birinin vazife gördüğü yeri her ne suretle olursa olsun kısmen veya tamamen işgal ederek, vazifesine mütaallik bir işin yapılmasına mâni olursa altı aydan üç seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılır. Fiil; cebir ve şiddet veya tehditle işlenirse bir seneden üç seneye kadar, silâhla işlenirse iki seneden beş seneye kadar hapis cezasına hükmolunur.

Yukarıki fıkralarda yazılı hallerde ayrıca bir tahribat meydana getirilmişse tâyin olunan ceza, tahribatın derecesine göre üçte birden yarıya kadar artırılır.»

MADDE 3. — Türk Ceza Kanununun 304 nci maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 304. — I - Önceden aralarında bir anlaşma olsun veya olmasın üç ve daha ziyade mahkûm veya mevkuf her ne sebeple olursa olsun ceza evi idaresine karşı ayaklanırsa üç seneden beş seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılırlar.

Cebir ve şiddet veya tehdit göstererek veya nüfuz ve müessir kuvvet sarf ederek veya naima-yiş yahut gürlübü çıkararak ceza evinin idaresine kısmen veya tamamen mâni olunması halî bu maddenin tatbikinde ayaklanma sayılır.

Kullandıkları silâhla katılan mahkûm veya mevkufar beş seneden yedi seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılırlar.

Yukarıki fıkralarda yazılı hallerde ayrıca bir tahribat meydana getirilmişse tâyin olunan ceza tahribatın derecesine göre üçte birden yarıya kadar artırılarak hükmolunur.

II - Ayaklanmayı teşvik ve tahrik edenlere de teşvik veya tahrikin mahiyetine göre, birinci bendin birinci veya üçüncü veya dördüncü fıkralarında yazılı cezalar aynen hükmolunur.

Teşvik ve tahrik edenler ayaklanmaya fiilen katıldıkları takdirde birinci bendin birinci veya üçüncü veya dördüncü fıkralarında yazılı olan cezaların yukarı haddi hükmolunur.

III - Haklarında bu madde hükmü uygulananlardan muvakkat hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkûm edilmiş olanlar cezalarının beşte dördünü, müebbet ağır hapse mahkûm edilmiş olanlar cezalarının otuz senesini iyi halle geçirmedikçe meşruten istifade edemezler.»

MADDE 4. — 23 . 6 . 1936 tarih ve 3038 sayılı Kanunla kaldırılan Türk Ceza Kanununun 384 nci maddesi yerine aşağıda yazılı olan madde 384 nci madde olarak konulmuştur.

«Madde 384. — Cebir ve şiddet veya tehdit göstererek veya nüfuz ve müessir kuvvet sarf ederek yahut hile ile umumun istifadesine arz edilmiş olan nakil vasıtalarını hareket ettirmiyen veya hareket halinde bulunanları durduran veya gitmekte olduğu yerden başka bir yere sevk ettiren kimse üç aydan bir seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Fiil on ve daha ziyade kimse tarafından birlikte işlendiği takdirde yukarıda yazılı olan ceza yarı nisbetinde artırılarak hükmolunur.»

MADDE 5. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6. — Bu kanun hükümlerini Adalet Bakanı yürütür.

HÜKÜMET TASARISI

Türk Ceza Kanununun bâzi maddelerinin değiştirilmesi ve bâzi maddelerine fıkralar ilâve edilmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Türk Ceza Kanununun 188 nci maddesine aşağıda yazılı olduğu şekilde fıkralar eklenmiştir.

«Her kim, gayrimeşru olarak, kamu hizmetlerinin görülmesine mahsus binalar veya müstemilâtına girilmesine veya orada kalınmasına cebir ve şiddet veya tehdit göstererek veya eşya üzerinde zor kullanarak engel olursa, altı aydan iki seneye kadar hapis cezasına mahkûm olur.

Her kim, gayrimeşru olarak, her nevi ve derecedeki eğitim ve öğretim müesseselerine veya öğrencilerin toplu halde ikamet ettikleri yurt ve benzeri yerlere veya bunların müstemilâtına girilmesine veya orada kalınmasına cebir ve şiddet veya tehdit göstererek veya eşya üzerinde zor kullanarak engel olursa yukardaki fıkra-
da gösterilen ceza ile cezalandırılır.

Eğer yukarıki iki fıkroda gösterilen fiil; silâhla veya kendini tanınmıyacak bir hale koyarak yahut bir kaç kişi tarafından birlikte işlenirse, bir seneden beş seneye kadar hapis cezası hükmolunur.»

MADDE 2. — Türk Ceza Kanununun 201 nci maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 201. — Her kim cebir ve şiddet yahut tehdit ile sanat veya ticaret serbestisini her ne suretle olursa olsun tahdit veya men ederse üç aydan iki seneye kadar hapis cezasına mahkûm olur.

Her kim cebir ve şiddet veya tehdit ile gerek işçiyi ve gerek ticaret ve sanat sahiplerini veya işverenleri, yevmiyeleri azaltıp çoğaltmaya yahut evvelce kabul edilen şartlardan başka şartlar altında mukaveleler kabulüne icbar etmek maksadiyle bir işin tatiline veya nihayet bulmasına sebebiyet verir veya tatilin devamına âmil olursa sekiz aydan beş seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Her kim yukarıdaki fıkralarda gösterilen maksatların istihsaline mâtuf olmak üzere, ce-

ADALET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Türk Ceza Kanununun bâzi maddelerinin değiştirilmesi ve bâzi maddelerine fıkralar ilâve edilmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Türk Ceza Kanununun 188 nci maddesine aşağıda yazılı olduğu şekilde fıkralar eklenmiştir.

«Bir kimse, gayrimeşru olarak, kamu hizmetlerinin görülmesine mahsus binalar veya müstemilâtına girilmesine veya orada kalınmasına cebir veya şiddet göstererek veya tehdit ederek veya eşya üzerinde zor kullanarak engel olursa, altı aydan iki seneye kadar hapis cezasına mahkûm olur.

Bir kimse, gayrimeşru olarak, her nevi ve derecedeki eğitim ve öğretim müesseselerine veya öğrencilerin toplu halde ikamet ettikleri yurt veya benzeri yerler veya bunların müstemilâtına girilmesine veya orada kalınmasına cebir ve şiddet göstererek veya tehdit ederek veya eşya üzerinde zor kullanarak engel olursa yukarıki fıkroda gösterilen ceza ile cezalandırılır.

Eğer yukarıki iki fıkroda gösterilen fiil; silâhla veya kendini tanınmıyacak bir hale koyarak yahut birkaç kişi tarafından birlikte işlenirse, bir seneden beş seneye kadar hapis cezası hükmolunur.»

MADDE 2. — Türk Ceza Kanununun 201 nci maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 201. — Her kim cebir ve şiddet yahut tehdit ile sanat veya ticaret serbestisini her ne suretle olursa olsun tahdit veya men ederse üç aydan iki seneye kadar hapis cezasına mahkûm olur.

Her kim cebir ve şiddet veya tehdit ile gerek işçiyi ve gerek ticaret veya sanat sahiplerini veya işverenleri, yevmiyeleri azaltıp çoğaltmaya yahut evvelce kabul edilen şartlardan başka şartlar altında mukaveleler kabulüne icbar etmek maksadiyle bir işin tatiline veya nihayet bulmasına sebebiyet verir veya tatilin devamına âmil olursa sekiz aydan beş seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Yukarıki fıkralarda gösterilen fiiller silâh ile veya kendini tanınmıyacak bir hale koyarak

(Hükümet tasarısı)

bir ve şiddet veya tehdit olmaksızın, işyerini her ne suretle olursa olsun kısmen veya tamamen işgal ederse bir aydan bir seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Yukarıki fıkralarda gösterilen fiiller silâh ile veya kendini tanımıyacak bir hale koyarak yahut bir kaç kişi tarafından birlikte işlenirse yahut ayrıca bir tahribat meydana getirilmişse, ceza iki misli artırılarak hükmolunur. Ancak hükmolunacak ceza beş seneyi geçemez.

MADDE 3. — Türk Ceza Kanununun 236 ncı maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

«Madde 236. — Devlet memurlarından üç veya daha ziyade kimse usul ve nizam hilâfına birlikte memuriyetlerini terk eder veya vazifelerine gelmezlerse veya vazifelerine gelip de bir maksada mâtuf olarak, memuriyetlerine ait görevleri geçici de olsa, kısmen veya tamamen yapmazlar yahut yavaşlatırlarsa, her biri hakkında iki aydan altı aya kadar hapis ve beşyüz liradan üç bin liraya kadar ağır para cezasıyla birlikte muvakkaten memuriyetten mahrumiyet cezası da hükmolunur.»

MADDE 4. — Türk Ceza Kanununun 237 nci maddesinin dört, beş ve altıncı fıkraları aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

«Aralarında evlenme akdi olmaksızın evlenmenin dinî merasimini yaptıran erkek ve kadınlar dört aydan altı aya kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Erkek evli olduğu takdirde verilecek ceza sekiz aydan üç seneye kadar hapidir. Erkeğin evli olduğunu bilen kadına da aynı ceza verilir.

Muhtarlar aralarında evlenme akdi yok iken evlenmenin dinî merasimini yaptıklarına muttali oldukları kimseleri salâhiyetli makama bildirmeye mecburdurlar. Bu hususta ihmal gösterenler bir aydan altı aya kadar hapis ve yüz liradan beşyüz liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.»

MADDE 5. — Türk Ceza Kanununun 254 ncü maddesine aşağıda yazılı olduğu şekilde iki fıkra eklenmiştir :

(Adalet Komisyonunun değişikliği)

yahut birkaç kişi tarafından birlikte işlenirse yahut ayrıca bir tahribat meydana getirmişse, ceza iki misli artırılarak hükmolunur. Ancak hükmolunacak ceza beş seneyi geçemez.»

MADDE 3. — Tasarının 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Tasarının 5 nci maddesi 4 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Hükümet tasarısı)

«Her kim birinci fıkrada yazılı olan şahıslardan birinin vazife gördüğü yeri her ne suretle olursa olsun kısmen veya tamamen işgal ederek, vazifesine mütaadlik işin yapılmasına mâni olursa altı aydan üç seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılır. Fiil, cebir ve şiddet veya tehditle işlenirse bir seneden üç seneye kadar, silâhla veya kendini tanınmıyacak bir hale koyarak yahut birkaç kişi tarafından birlikte işlenirse, iki seneden beş seneye kadar hapis cezasına hükmolunur.

Yukardaki fıkralarda yazılı hallerde ayrıca bir tahribat meydana getirilmişse tâyin olunan ceza, tahribatın derecesine göre, üçte birden yarıya kadar artırılır. Ancak, hükmedilecek ceza beş seneyi geçemez.»

MADDE 6. — Türk Ceza Kanununun 261 nci maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

«Madde 261. — Kanun ve nizamlara aykırı olarak mektep veya dersane açanlar, açılan mektep veya dersane kapatılmakla beraber altı aydan iki seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Ruhsatsız öğretmenlik edenlerle bunları istihdam eyliyenlere de aynı ceza verilir.

Mükerrirler hakkında verilecek ceza bir sene hapisten aşağı olamaz.»

MADDE 7. — Türk Ceza Kanununun 264 nci maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

«Madde 264. — Her kim aidolduğu merciden ruhsat almaksızın dinamit veya bomba veya buna benzer yıkıcı veya öldürücü alet veya barut ve sair ateşli ecza yapar veya bunları yabancı memleketten Türkiye'ye sokar veya sokmaya vasıta olur veya memleket içinde bir yerden diğer bir yere götürür veya yollar veya götürmeye bilerek tavassut ederse, üç seneden beş seneye kadar hapsolunur ve kendisinden bin liradan onbin liraya kadar ağır para cezası alınır.

Birinci fıkradaki fiilleri ika etmek maksadıyla teşekkül vücuda getirenlerle idare edenler veya teşekküle mensubolanlar tarafından sözü geçen fıkrada yazılı suçlar işlenirse, failler

(Adalet Komisyonunun değiştirisi)

MADDE 5. — Tasarının 6 ncı maddesi 5 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Türk Ceza Kanununun 264 nci maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 264. — Her kim aidolduğu merciden ruhsat almaksızın dinamit veya bomba veya buna benzer yıkıcı veya öldürücü alet veya barut ve sair ateşli ecza yapar veya bunları yabancı memleketten Türkiye'ye sokar veya sokmaya vasıta olur veya memleket içinde bir yerden diğer bir yere götürür veya yollar veya götürmeye bilerek tavassut ederse, üç seneden beş seneye kadar hapsolunur ve kendisinden bin liradan on bin liraya kadar ağır para cezası alınır.

Birinci fıkradaki fiilleri ika etmek maksadıyla teşekkül vücuda getirenlerle idare edenler veya teşekküle mensubolanlar tarafından sözü geçen fıkrada yazılı suçlar işlenirse, fail-

(Hükümet tasarısı)

hakkında yedi seneden onbeş seneye kadar ağır hapis cezası hükmolunur.

İkinci fıkradaki hal dışında, iki veya daha fazla kimselerin toplu olarak birinci fıkrada yazılı suçları işlemeleri halinde beş seneden on seneye kadar ağır hapis cezası hükmolunur.

Birinci fıkrada yazılı fiilleri ika etmek maksadiyle iki veya daha fazla kimselerin evvelden anlaşılıp birleşmeleri teşekkül sayılır.

Ruhsatsız bu gibi şeyleri taşıyanlar veya bulunduranlar veya satanlar veya satılığa çıkarılanlar veya alanlar bir seneden iki seneye kadar hapis, beşyüz liradan iki bin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

Birinci fıkrada yazılı şeyleri, mezkûn bir mahalde veya civarında yahut umumun gelip geçeceği bir yerde atesliyenler veya patlatanlar yahut bırakanlar, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde bir seneden aşağı olmak üzere hapis cezası ile cezalandırılırlar.»

MADDE 8. — Türk Ceza Kanununun 266 ncı maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 266. — Bir kimse resmî sıfatı haiz olan bir memurun huzurunda ve ifa ettiği vazifeden dolayı şeref veya şöhretine veya vakar ve haysiyetine kavlen veya fiilen taarruz ve hakarete bulunursa, aşağıda gösterilen suretlerle cezalandırılır.

1. Hakaret ve taarruz asker veya jandarma efradından veya iki veya üçüncü bendlerde mezkûr memurlardan gayri memurinden biri aleyhinde ise iki aydan sekiz aya kadar hapis ve iki yüz elli liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezasıyla mahkûm edilir.

2. Hakaret ve taarruz asker veya jandarma subaylarından veya polis komiserlerinden veya âmirlerinden yahut il genel meclisi veya belediye meclisi üyelerinden biri aleyhinde ise üç aydan iki seneye kadar hapis ve beşyüz liradan bin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

3. Hakaret ve taarruz Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri ile temsil sıfatını veya emir ve idare salâhiyetini haiz rüesadan veya hâkim ve Cumhuriyet savcılığıyla bunların yardımcı-

(Adalet Komisyonunun değişikliği)

lar hakkında yedi seneden onbeş seneye kadar ağır hapis cezası hükmolunur.

İkinci fıkradaki hal dışında, iki veya daha fazla kimselerin toplu olarak birinci fıkrada yazılı suçları işlemeleri halinde beş seneden on seneye kadar ağır hapis cezası hükmolunur.

Birinci fıkrada yazılı fiilleri ikâ etmek maksadiyle iki veya daha fazla kimselerin evvelden anlaşılıp birleşmeleri teşekkül sayılır.

Ruhsatsız bu gibi şeyleri taşıyanlar veya bulunduranlar veya satanlar veya satılığa çıkarılanlar veya alanlar bir seneden iki seneye kadar hapis, beşyüz liradan bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Birinci fıkrada yazılı şeyleri, mezkûn bir mahalde veya civarında yahut umumun gelip geçeceği bir yerde atesliyenler veya patlatanlar yahut bırakanlar, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, iki seneden aşağı olmamak üzere hapis cezası ile cezalandırılırlar.»

MADDE 7. — Türk Ceza Kanununun 266 ncı maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 266. — Bir kimse resmî sıfatı haiz olan bir memurun huzurunda ve ifa ettiği vazifeden dolayı şeref veya şöhretine veya vakar ve haysiyetine kavlen veya fiilen taarruz ve hakarete bulunursa, aşağıda gösterilen suretlerle cezalandırılır:

1. Hakaret ve taarruz asker veya jandarma efradından veya iki veya üçüncü bendlerde mezkûr memurlardan gayri memurinden biri aleyhinde ise iki aydan sekiz aya kadar hapis ve ikiyüzelli liradan beşyüz liraya kadar ağır para cezası ile mahkûm edilir.

2. Hakaret ve taarruz asker veya jandarma subaylarından veya polis komiserlerinden veya âmirlerinden yahut il genel meclisi veya belediye meclisi üyelerinden biri aleyhinde ise üç aydan iki seneye kadar hapis ve beşyüz liradan bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

3. Hakaret ve taarruz Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri ile temsil sıfatını veya emir ve idare salâhiyetini haiz rüesadan veya hâkim ve Cumhuriyet Savcılığıyla bunların yardım-

(Hükümet tasarısı)

ları veya sorgu hâkimlerinden biri aleyhinde vâki olursa dört aydan otuz aya kadar hapis ve bin liradan iki bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Eğer birinci fıkradaki hakaret fiili maddei mahsusa tâyin ve isnadiyla vâki olursa :

Bir numaralı benddeki halde beş aydan üç seneye kadar hapis ve beşyüz liradan üç bin liraya kadar ağır para cezasına ;

İki numaralı benddeki halde altı aydan üç seneye kadar hapis ve bin liradan üç bin liraya kadar ağır para cezasına ;

Üç numaralı benddeki halde yedi aydan üç seneye kadar hapis ve bin beşyüz liradan üç bin liraya kadar ağır para cezasına hükmolunur.

Hakaret ve taarruz, memurun sıfat veya hizmetlerinden dolayı, umuma neşir veya teşhir olunmuş yazı veya resim veya sair neşir vasıtalarıyla işlenmiş olursa, fiilin mahiyetine göre yukarı fıkra ve bendlerde yazılı ceza yarı nisbetinde artırılarak hükmolunur.

Sıfat veya hizmetlerinden dolayı vâki hakaret ve taarruz, memurun gıyabında alenen işlenmiş olursa, fiilin mahiyetine göre, yukarı fıkra ve bendlerdeki cezaların yarısı hükmolunur. Bu fıkradaki suçun tekevvünü için 153 ncü maddedeki aleniyet şarttır.»

MADDE 9. — Türk Ceza Kanununun 268 nci maddesine aşağıda yazılı fıkralar eklenmiştir.

«Hakaret ve taarruz birinci fıkrada gösterilen heyetlerin sıfat veya hizmetlerinden dolayı, umuma neşir ve teşhir olunmuş yazı veya resim veya sair neşir vasıtalarıyla işlenmiş olursa, fiilin mahiyetine göre birinci veya ikinci fıkralarda yazılı olan cezalar yarı nisbetinde artırılarak hükmolunur.

Sıfat veya hizmetlerinden dolayı vâki hakaret ve taarruz, birinci fıkrada gösterilen heyetlerin gıyabında alenen işlenmiş olursa, fiilin mahiyetine göre birinci veya ikinci fıkralarda yazılı olan cezaların yarısı hükmolunur. Bu fıkradaki suçun tekevvünü için 153 ncü maddedeki aleniyet şarttır.»

(Adalet Komisyonunun değişikliği)

cıları veya sorgu hâkimlerinden biri aleyhinde vâki olursa dört aydan otuz aya kadar hapis ve bin liradan iki bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Eğer birinci fıkradaki hakaret fiili maddei mahsusa tâyin ve isnadiyle vâki olursa :

Bir numaralı benddeki halde beş aydan üç seneye kadar hapis ve beş yüz liradan üç bin liraya kadar ağır para cezasına ;

İki numaralı benddeki halde altı aydan üç seneye kadar hapis ve bin liradan üç bin liraya kadar ağır para cezasına ;

Üç numaralı benddeki halde yedi aydan üç seneye kadar hapis ve bin beş yüz liradan üç bin liraya kadar ağır para cezasına hükmolunur.

Hakaret ve taarruz, memurun sıfat ve hizmetinden dolayı, umuma neşir veya teşhir olunmuş yazı veya resim veya sair neşir vasıtaları ile işlenmiş olursa, fiilin mahiyetine göre, yukarı fıkra ve bendlerde yazılı ceza üçte bir nisbetinde artırılarak hükmolunur.

Sıfat veya hizmetinden dolayı vâki hakaret ve taarruz, memurun gıyabında alenen işlenmiş olursa, fiilin mahiyetine göre, yukarı fıkra ve bendlerdeki cezaların yarısı hükmolunur. Bu fıkradaki suçun tekevvünü için 153 ncü maddedeki aleniyet şarttır.»

MADDE 8. — Türk Ceza Kanununun 268 nci maddesine aşağıda yazılı fıkralar eklenmiştir.

«Hakaret ve taarruz birinci fıkrada gösterilen heyetlerin sıfat veya hizmetinden dolayı umuma neşir veya teşhir olunmuş yazı veya resim veya sair neşir vasıtalarıyla işlenmiş olursa, fiilin mahiyetine göre birinci veya ikinci fıkralarda yazılı olan cezalar üçte bir nisbetinde artırılarak hükmolunur.

Sıfat veya hizmetinden dolayı vâki hakaret ve taarruz, birinci fıkrada gösterilen heyetlerin gıyabında alenen işlenmiş olursa, fiilin mahiyetine göre birinci veya ikinci fıkralarda yazılı olan cezaların yarısı hükmolunur. Bu fıkradaki suçun tekevvünü için 153 ncü maddedeki aleniyet şarttır.»

(Hükümet tasarısı)

MADDE 10. — Türk Ceza Kanununun 296 ncü maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 296. — Her kim hapis cezasından aşağı olmıyan cezayı müstelzim bir cürüm işledikten sonra bu cürmün icrasında faillele evvelce ittifak etmiş ve cürmü neticelendirmekte yardımcı dokunmuş olmaksızın, bir kimsenin o cürümden istifadesini temine veya Hükümetçe icra olunacak tahkikatı yanlış yola sevk etmeye yahut Hükümetin araştırmalarına veya hükümün icrasına karşı faili gizlemeye yardım eder yahut hakkında yakalama veya tevkif müzakeresi çıkarılmış olan bir kimsenin saklı bulunduğu yeri bildiği halde yetkili mercilere derhal haber vermezse veya her kim bu cezaları istilzam eden bir cürmün eser ve delillerini yokeder yahut burayı bir suretle değiştirir veya bozarsa, hapis cezasını gerektiren suçlarda altı aydan iki yıla kadar, ağır hapis cezasını gerektiren suçlarda iki seneden dört seneye, ölüm cezasını gerektiren suçlarda da üç seneden beş seneye kadar hapis cezasına mahkûm olur. Şu kadar ki, bu ceza müddeti asıl cürüm için kanunda tâyin edilen cezanın üçte birini geçemez. Sair fiillerden dolayı tertibolunacak, ceza beş yüz liradan bin liraya kadar ağır para cezasıdır.

«Bu fiili usul veya furuunun, karı veya kocasının yahut kardeşinin lehine olarak işliyen kimseye ceza verilmez.»

MADDE 11. — Türk Ceza Kanununun 304 ncü maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 304. — 1.) Önceden aralarında bir anlaşma olsun veya olmasın üç ve daha ziyade mahkûm veya mevkuf her ne sebeple olursa ceza evi idaresine karşı ayaklanırsa bir seneden üç seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Cebir ve şiddet ve tehdit göstererek veya nüfuz ve müessir kuvvet sarfederek veya nümayiş yahut gürlütlü çıkararak ceza evinin idaresine kısmen veya tamamen mâni olunması hali bu maddenin tatbikinde ayaklanma sayılır.

Kullanılmış olmasa bile, ayaklanmaya silâhla katılan mahkûm veya mevkufklar üç seneden beş seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

(Adalet Komisyonunun değıştirisı)

MADDE 9. — Tasarının 10 ncü maddesi, 9 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Türk Ceza Kanununun 304 ncü maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 304. — 1. Önceden aralarında bir anlaşma olsun veya olmasın üç ve daha ziyade mahkûm veya mevkuf her ne sebeple olursa olsun ceza evi idaresine karşı ayaklanırsa, bir seneden üç seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Cebir ve şiddet göstererek veya tehdiderek veya nüfuz ve müessir kuvvet sarf ederek ceza evinin idaresine kısmen veya tamamen mâni olunması hali bu maddenin tatbikinde ayaklanma sayılır.

Kullanılmış olmasa bile, ayaklanmaya silâhla katılan mahkûm veya mevkufklar üç seneden

(Hükümet tasarısı)

Yukarıki fıkralarda yazılı hallerde ayrıca bir tahribat meydana getirilmişse tâyin olunan ceza tahribatın derecesine göre üçte birden yarıya kadar artırılarak hükmolunur.

II - Azmettirenler veya teşvik edenler ayaklanmaya fiilen katıldıkları takdirde, haklarında birinci bendin birinci veya üçüncü veya dördüncü fıkralarında yazılı olan cezaların yukarı haddi hükmolunur.

III - Haklarında bu madde hükmü uygulanılardan muvakkat hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkûm edilmiş olanlar cezalarının beşte dördünü, müebbet ağır hapse mahkûm edilmiş olanlar cezalarının otuz senesini iyi halle geçirmedikçe meşruten tahliyeden istifade edemezler.»

MADDE 12. — 23 . 6 . 1936 tarih ve 3038 sayılı Kanunla kaldırılan Türk Ceza Kanununun 384 nci maddesi aşağıda yazılı olan madde 384 nci madde olarak konulmuştur.

«Madde 384. — 1. Cebir ve şiddet veya tehdit göstererek veya nüfuz ve müessir kuvvet sarf ederek yahut hile ile kara nakil vasıtasını hareket ettirmiyen veya hareket halinde bulunanları durduran veya gitmekte olduğu yerden başka yere sevk ettiren kimse üç aydan bir seneye kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Fiil silâhla veya birkaç kişi tarafından birlikte işlendiği takdirde ceza yarı nisbetinde artırılarak hükmolunur.

II - Cebir ve şiddet veya tehdit göstererek veya nüfuz ve müessir kuvvet sarf ederek yahut hile ile deniz nakil vasıtasını hareket ettirmeyen veya hareket halinde bulunanları durduran veya gitmekte olduğu yerden başka bir yere sevk ettiren kimse altı aydan iki seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Fiil silâhla veya birkaç kişi tarafından birlikte işlendiği takdirde ceza yarı nisbetinde artırılarak hükmolunur.

III - Her kim bir uçağı kaçırsın veya kaçırmaya teşebbüs ederse üç seneden beş seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Kaçırılan veya kaçırılmaya teşebbüs edilen uçak umumun istifadesine arz edilmiş ise fail dört seneden altı seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

(Adalet Komisyonunun değişikliği)

beş seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Yukarıki fıkralarda yazılı hallerde ayrıca bir tahribat meydana getirilmişse, tâyin olunan ceza, tahribatın derecesine göre üçte birden yarıya kadar artırılarak hükmolunur.

II - Azmettirenler veya teşvik edenler ayaklanmaya fiilen katıldıkları takdirde, haklarında birinci bendin birinci veya üçüncü veya dördüncü fıkralarında yazılı olan cezaların yukarı haddi hükmolunur.

III - Haklarında bu madde hükmü uygulanılardan muvakkat hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkûm edilmiş olanlar cezalarının beşte dördünü, müebbet ağır hapse mahkûm edilmiş olanlar cezalarının otuz senesini iyi halle geçirmedikçe meşruten tahliyeden istifade edemezler.»

MADDE 11. — 11 Haziran 1936 tarih ve 3038 sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle kaldırılan Türk Ceza Kanununun 384 nci maddesi yerine, 384 nci madde olarak konulan, tasarının 12 nci maddesi; ikinci kitabın, «Ammenin selâmeti aleyhinde cürümler» hakkındaki yedinci babının, «Nakliye ve Muhabere vâsıtaları aleyhinde cürümler» ile ilgili ikinci faslının ilk maddesini teşkil etmek üzere, 11 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Hükümet tasarısı)

Kaçırma veya kaçırmaya teşebbüs fiili cebir ve şiddet veya tehdit veya hile ile işlenirse fail birinci fıkrada yazılı olan halde dört seneden altı seneye, ikinci fıkrada yazılı olan halde beş seneden yedi seneye kadar ağır hapis cezasıyla cezalandırılır.

IV - Her kim cebir ve şiddet veya tehdit veya hile ile bir uçağı gitmekte olduğu yerden başka bir yere sevk ettirir veya sevk eder veya bu fiillerden birine teşebbüs ederse on seneden onbeş seneye kadar ağır hapis cezasıyla cezalandırılır.

V - Her kim yerde bulunan bir uçağı tahrip veya imha ederse beş seneden on seneye kadar ağır hapis cezasıyla cezalandırılır.

Bir uçağı, hareketine mani olacak derecede bozan veya zarar veren kimse, yapılan tahribatın derecesine göre, bir seneden beş seneye kadar ağır hapis cezasıyla cezalandırılır.

Uçak umumun istifadesine arz edilmiş ise, hükmedilecek ceza birinci fıkrada yazılı olan halde yedi sene, ikinci fıkrada yazılı olan halde üç sene ağır haptisten aşağı olamaz.»

MADDE 13. — Türk Ceza Kanununun 391 nci maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 391. — Bir kimse, telgraf, telefon ve telsiz makinalarına veya alât ve edevatına veya tellerine zarar verir. veya elektrik ceryanlarının dağılmasına sebep olur veya her ne suretle olursa olsun telgraf veya telefon veya telsiz muhaberat ve neşriyatını inkıtaa uğrattırsa bir seneden beş seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.»

MADDE 14. — Türk Ceza Kanununun 492 nci maddesinin son fıkrası kaldırılmış ve yerine aşağıda yazılı olan fıkralar eklenmiştir.

«Hırsızlık enerjisi naklini veya haberleşme tesislerinin irtibatını sağlayan tel, kablo veya benzeri iletkenler hakkında işlenirse fail üç seneden beş seneye kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Bu maddede yazılı suçlar ikiden fazla kişiler tarafından birlikte yapılır yahut suçun işlenmesinde yukarıda yazılı hallerden iki veya daha fazlası birleşirse cezanın yukarı haddi verilir.»

(Adalet Komisyonunun değişikliği)

MADDE 12. — Tasarının 13 ncü maddesi, 12 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 13. — Tasarının 14 ncü maddesi, 13 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Hükümet tasarısı)

MADDE 15. — Türk Ceza Kanununun 495 nci maddesinin ilk fıkrası aşağıda gösterildiği şekilde değiştirilmiştir.

«Her kim, menkul bir malın zilyedini veya cürüm mahallinde bulunan bir başkasını cebir ve şiddet kullanarak veya şahsan veya malen büyük bir tehlikeye düşüreceği beyanı ile tehdidederek o malı teslim yahut o malın kendi tarafından zaptına karşı sükût etmeye mecbur kılarsa on seneden yirmi seneye kadar ağır hapis cezasına mahkûm olur.»

MADDE 16. — Türk Ceza Kanununun 496 nci maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 496. — Her kim, bir kimseyi cebir ve şiddet kullanarak veya şahsan veya malen büyük bir tehlikeye düşüreceği beyanı ile tehdidederek o kimsenin yahut başkasının zararına hukukça hükmü haiz bir senedi vermeye veya imza etmeye yahut koparıp mahvetmeye mecbur bırakılırsa on seneden yirmi seneye kadar ağır hapis cezasına mahkûm olur.»

MADDE 17. — Türk Ceza Kanununun 497 nci maddesinin ilk fıkrası aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir.

«Yukardaki maddelerde beyan olunan cürümler, geceleyin veya silâh ile tehdidederek işlenirse onbeş seneden yirmi seneye kadar ağır hapis cezası verilir.»

MADDE 18. — Türk Ceza Kanununun 498 nci maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 498. — Bir kimse, her ne suretle olursa olsun hayat veya ırz veya mal hakkında büyük bir zararla korkutulularak yahut Hükümet tarafından verilmiş gibi emir göstererek başkasını para veya eşya veya hukukça hükmü haiz bir senet göndermeye veya bir mahalle koymaya veya bunların kendi eline geçmesini temin etmeye mecbur kılarsa onbeş seneden yirmi seneye kadar ağır hapis cezasına mahkûm olur.»

(Adalet Komisyonunun değiştirisi)

MADDE 14. — Tasarının 15 nci maddesi, 14 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 15. — Tasarının 16 nci maddesi, 15 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 16. — Tasarının 17 nci maddesi, 16 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 17. — Tasarının 18 nci maddesi, 17 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Hükümet tasarısı)

MADDE 19. — Türk Ceza Kanununun 499 ncu maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 499. — Her kim, para veya eşya veya hukukça hükmü haiz bir senet almak için bir kimseyi hapseder yahut dağa veya تنها bir mahalle kaldırırsa, maksadına nail olmamış ise onbeş seneden yirmi seneye kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılır. Maksadına nail olmuş ise cezanın yukarı haddi hükmolunur.

Her kim birinci fıkrada gösterilen fiili, siyasi veya sosyal maksatlarla veya resmî makamları bir işi yapmaya veya yapmamaya icbar için işlerse, maksadına nail olmamış ise müebbet ağır hapis cezasıyla cezalandırılır. Maksadına nail olmuş ise hakkında idam cezası hükmolunur.

MADDE 20. — Türk Ceza Kanununun 500 ncü maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 500. — Her kim, 64 ve 65 nci maddelerde beyan olunan ahvalin maadasında evvelce Hükümete haber vermeksizin adam kaldırma cürmünden maksudolan şeyi elde etmek için şifahi veya tahriri muhabere naklederse üç seneden beş seneye kadar hapis cezasına mahkûm olur.»

MADDE 21. — Türk Ceza Kanununun 526 ncı maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 526. — Salâhiyetli makamlar tarafından adli muameleler dolayısıyla yahut âmme emniyeti veya âmme intizamı veya umumî hıfzıssıhha mülâhazasıyla kanun ve nizamlara aykırı olmıyarak verilen bir emre itaat etmiyen veya bu yolda alınmış bir tedbire riayet eylemiyen kimse, fiil ayrı bir suç teşkil etmediği takdirde, bir aydan üç aya kadar hafif hapis veya ikiyüz elli liradan beşyüz liraya kadar hafif para cezasıyla cezalandırılır.

Şapka ıktisası hakkında 671 sayılı Kanunla Türk hâflerinin kabul ve tatbikine dair 1353 sayılı Kanunun koyduğu memnuiyet veya mecburiyetlere muhalif hareket edenler iki aydan

(Adalet Komisyonunun değiştirisi)

MADDE 18. — Tasarının 19 ncu maddesi, 18 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 19. — Tasarının 20 nci maddesi, 19 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 20. — Tasarının 21 nci maddesi, 20 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Hükümet tasarısı)

altı aya kadar hafif hapis veya bin liradan beşbin liraya kadar hafif para cezasıyla cezalandırılır.»

MADDE 22. — Türk Ceza Kanununun 537 nci maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

«Madde 537. — Her kim, kamu hizmeti gören daire veya kurumlar veya her nevi ve derecedeki eğitim ve öğretim müesseseleri yetkilileri tarafından duvarlara yapıştırılmış veya mahsus yerlerine konulmuş basılı veya basılı olmayan evrak, resim veya el yazısı kâğıt veya levhaları buldukları yerlerden çıkarır yahut yırtar veya tahribeder veya bunları her ne suretle olursa olsun okunmayacak veya muhtevalarının başka şekilde anlaşılmasına sebebiyet verecek şekillere veya işe yaramıyacak hale sokarsa bir aydan üç aya kadar hafif hapse ve yüz liradan beş yüz liraya kadar hafif para cezasına mahkûm edilir. Ayrıca, bu fiillerin işlenmesi dolayısıyla sebebiyet verilen zararların tazminine de hükmolunur.

Kanunda yazılı olan daha ağır cezayı gerektiren hükümler saklı kalmak üzere, kamu hizmetine tahsis edilmiş binaların veya mâbetlerin veya her nevi ve derecedeki eğitim ve öğretim müesseselerinin veya öğrencilerin toplu halde ikamet ettikleri yurt ve benzeri yerlerin veya bunların müstemilâtının her hangi bir yerine basılı veya basılmamış, elle yapılmış veya yazılmış her türlü yazı veya resimleri veya bunları havi kâğıt, pano, pankart, bant veya benzerlerini, yetkili memur ve mercilerin, evvelden verilmiş yazılı müsaadesi olmadan, asanlar veya koyanlar yahut bunlardan suç konusu teşkil edenlerin asılmasına veya konulmasına müsaade edenler hakkında da yukarıki fıkrada yazılı cezalar uygulanır.

Yukarıki fıkrada gösterilen bina ve müstemilâtın her hangi bir yerini, her ne suretle olursa olsun, boyayanlar veya bu yerlere yazı veya resim yapanlar hakkında da birinci fıkrada yazılı ceza uygulanır.

İki ve üçüncü fıkralarda gösterilen fiillerin eserlerini derhal ortadan kaldırmıyan ve bunların yok edilmesi için gerekli işlemlere giriş-

(Adalet Komisyonunun değişikliği)

MADDE 21. — Türk Ceza Kanununun 537 nci maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 537. — Her kim, kamu hizmeti gören daire veya kurumlar veya her nevi ve derecedeki eğitim ve öğretim müesseseleri yetkilileri tarafından duvarlara yapıştırılmış veya mahsus yerlerine konulmuş basılı veya basılı olmayan evrak, resim veya el yazısı kâğıt veya levhaları buldukları yerlerden çıkarır yahut yırtar veya tahribeder veya bunları her ne suretle olursa olsun okunmayacak veya muhtevalarının başka şekilde anlaşılmasına sebebiyet verecek şekillere veya işe yaramıyacak hale sokarsa bir aydan üç aya kadar hafif hapse ve yüz liradan beş yüz liraya kadar hafif para cezasına mahkûm edilir. Ayrıca, bu fiillerin işlenmesi dolayısıyla sebebiyet verilen zararların tazminine de hükmolunur.

Kanunda yazılı olan daha ağır cezayı gerektiren hükümler saklı kalmak üzere, kamu hizmetine tahsis edilmiş binaların veya mâbetlerin veya her nevi ve derecedeki eğitim ve öğretim müesseselerinin veya öğrencilerin toplu halde ikamet ettikleri yurt ve benzeri yerlerin veya bunların müstemilâtının her hangi bir yerine basılı veya basılmamış, elle yapılmış veya yazılmış her türlü yazı veya resimleri veya bunları havi kâğıt, pano, pankart, bant, veya benzerlerini, yetkili memur ve mercilerin, evvelden verilmiş yazılı müsaadesi olmadan, asanlar veya koyanlar yahut bunlardan suç konusu teşkil edenlerin asılmasına veya konulmasına müsaade edenler hakkında da yukarıki fıkrada yazılı cezalar uygulanır.

Yukarıki fıkrada gösterilen bina ve müstemilâtın her hangi bir yerine her ne suretle olursa olsun, boyayanlar veya bu yerlere yazı veya resim yapanlar hakkında da birinci fıkrada yazılı ceza uygulanır.

İki ve üçüncü fıkralarda gösterilen fiillerin eserlerini derhal ortadan kaldırmıyan ve bunların yok edilmesi için gerekli işlemlere girişmiyen yetkililer hakkında bu kanunun 230 ncu maddesinde yazılı cezalar uygulanır.

(Hükümet tasarısı)

(Adalet Komisyonunun değiştirisi)

miyen veya verilen zararın sorumluları adlı mercilerce tesbit edildikten sonra bu zararın tazmini için bir ay içinde gerekli kanuni yollara başvurmayan yetkililer hakkında bu kanunun 230 ncu maddesinde yazılı ceza uygulanır ve ayrıca yapılmış olan zararın tazminine karar verilir.»

MADDE 23. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 24. — Bu kanunun hükümlerini Adalet Bakanı yürütür.

25 . 6 . 1971

Devlet Bakanı

Başbakan Yardımcısı

Başbakan

N. Erim

S. Koçař

Devlet Bakanı

Başbakan Yardımcısı

A. Karaosmanoęlu

Devlet Bakanı

M. Özgüneř

Devlet Bakanı

D. Kitaph

Adalet Bakanı

İ. Arar

Millî Savunma Bakanı

F. Melen

İçişleri Bakanı

H. Ömeroęlu

Dışişleri Bakanı

O. Olcay

Maliye Bakanı

S. N. Ergin

Millî Eğitim Bakanı

ř. Orel

Bayındırlık Bakanı

C. Karakař

Dış Eko. İliş. Bakanı

Ö. Derbil

Saę. ve Sos. Y. Bakanı

T. Akyol

Güm. ve Tekel Bakanı

H. Özalp

Tarım Bakanı

M. O. Dikmen

Ulaştırma Bakanı

H. Arık

Çalışma Bakanı

A. Sav

Sanayi ve Ti. Bakanı

A. Çilingiroęlu

En. ve Ta. Kay. Bakanı

İ. Topaloęlu

Turizm ve Ta. Bakanı

E. Y. Akçal

İmar ve İşkân Bakanı

S. Babüroęlu

Köy İşleri Bakanı

C. Aykan

Orman Bakanı

S. İnan

Gençlik ve Spor Bakanı

S. Ergun

MADDE 22. — Tasarının 23 ncu maddesi, 22 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 23. — Tasarının 24 ncu maddesi, 23 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

